

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Trejbalovou v právní věci žalobkyně **Ing. R.K.**, ■■■, zastoupené obecným zmocněncem P. K., bytem N. Ch. 28E, V. 1, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2, o **žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 4. 2014, č. j. MPSV-UM/1429/14/4S-LBK**,

t a k t o :

- I. **Žaloba proti rozhodnutí Ministerstva práce sociálních věcí ze dne 10. 4. 2014, č. j. MPSV-UM/1429/14/4S-LBK, s e z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhá zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky v Liberci ze dne 4. 2. 2014, č. j. 18889/2014-LIB, jímž byla žalobkyni podle § 44 odst. 1 a § 75 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi odejmuta dávka příspěvek na živobytí ode dne 1. 10. 2013.

Žalobkyně namítala, že v oznámení ze dne 20. 1. 2014 ve věci snížení příspěvku na živobytí bylo nesprávně uvedeno, že žádost byla podána dne 1. 10. 2013, což je v rozporu se skutkovým stavem, neboť žádost byla podána dne 21. 12. 2011. Před vydáním rozhodnutí ze dne 4. 2. 2014 jí nebyla dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Nesprávné je tvrzení úřadu práce, že při stanovení výše dávky v měsíci říjnu 2013 bylo zohledněno skutečně hrazené výživné od rodičů ve výši 5 000 Kč, což je podle žalobkyně vymyšlený údaj. V dohodě ze dne 21. 12. 2011 bylo uvedeno výživné 2 000 Kč a podmínky dohody byly ze strany rodičů plněny. Dále se žalobkyně odvolávala na svoje podání ze dne 20. 8. 2013, v němž rozebrala, že požadavek na zvýšení výživného není v souladu se zákonem, kdy žalobkyně doložila negativní dopady placení vyššího výživného na její sociální situaci. Rovněž žádala o poskytnutí základního

sociálního poradenství dle § 1 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, úřad práce však reagoval alibisticky a problém neřešil. Žalobkyně vyjádřila očekávání, že soud zodpoví otázku, že vyšší výživné rovná se horší sociální situace. Žalobkyně se také dovolávala § 61 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož má krajská pobočka úřadu práce poskytovat informace vedoucí k řešení hmotné nouze. Žalobkyně nato popisovala svoje výsledky v průběhu vysokoškolského studia, které byly dány odpovídajícím zázemím bydlení, což by jí nemělo být přičítáno v neprospěch. Podle žalobkyně žalovaný nedal odpovědi týkající se doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí. K doplatku na bydlení žalobkyně uvedla, že odejmutí doplatku na bydlení výrazným způsobem ovlivnilo její sociální situaci. Při výpočtu odůvodněných nákladů na bydlení správní orgány pochybily. Žalobkyně se do složité sociální situace dostala v důsledku nepřiznání doplatku na bydlení. K otázce příspěvku na živobytí žalobkyně uvedla, že odejmutí příspěvku na živobytí bylo nesprávné dle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. V rozhodnutí ze dne 4. 2. 2014 není zmínka o tom, kdy došlo ke změně a jaké. Pokud ke změně nedošlo, což odpovídá skutkovému stavu věci, nebyl důvod k odejmutí příspěvku za živobytí. Žalovaný se odvolacími námitkami nezabýval, naopak uvedl, že rodiče žalobkyni dobrovolně přispívají částkou ve výši 3 000 Kč, což bylo započteno do příjmů žalobkyně. Rovněž nesouhlasila s tím, co žalovaný uvedl k námitce vyjádření se k podkladům. Žalobkyně se domnívá, že žalovanému nebyl předložen dopis ze dne 27. 1. 2014. Dále popisovala péči svého otce o rodiče, v důsledku čehož došlo ke ztrátě rodinného rozpočtu, uváděla, že rodiče žalobkyně tak nemají vyřešeno bydlení na stáří. Žalobkyně uzavřela tím, že pro výpočet příspěvku na živobytí jí byly započítány jiné příjmy, než pro výpočet příspěvku na bydlení. Z uvedených důvodů navrhovala zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení a požadovala náhradu nákladů řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný zdůraznil, že žalobkyně byla posuzována jako jednotlivec, v době vyplácení dávky bydlela sama v nájemním bytě a byla studentkou vysoké školy. Jejím příjmem bylo výživné od rodičů ve výši 2 000 Kč měsíčně na základě dohody a přídavky na děti ve výši 700 Kč. S ohledem na výši výživného požadoval úřad práce od žalobkyně novou dohodu o výživném, případně podaný návrh k soudu na zvýšení výživného. Žalobkyně ve svém vyjádření ze dne 20. 8. 2013 popsala důvody neumožňující po rodičích žádat zvýšení výživného, mimo jiné uvedla, že to považuje za nemorální a nepřijatelné, protože rodiče se zaručili hradit jí náklady spojené se studiem a pomáhat jí nad rámec výživného. Do protokolu o ústním jednání zmocněnec uvedl, že by jako rodiče neměli problém se zvýšením výživného, ale že zvýšení výživného povede ke snížení sociálních dávek, proto požadavek úřadu práce na zvýšení výživného směřuje k prohloubení hmotné nouze žalobkyně. Žalobkyně uvedla, že pokud by jí rodiče hradili pouze výživné ve výši 2 000 Kč, nebyla by schopna žít a studovat, proto jí platí i stravu, telefon, internet a dopravu. Doložila výpočet, ve kterém uvádí rozsah pomoci ze strany rodičů. Ten žádala přiložit do spisové dokumentace. Z vyjádření žalobkyně i zmocněnce tedy vyplývá, že měsíční finanční příspěvek od rodičů je vyšší než částka uvedená v dohodě o výživném a požadavek úřadu práce na zvýšení výživného je oprávněný. Protože úřad práce rozhodoval na základě podkladů, které byly oprávněné osobě i zmocněnci známy, postupoval správně, neboť jiné podklady pro rozhodnutí, se kterými by měl povinnost účastníka seznámit, do spisové dokumentace nedoložil. K námitkám týkajícím se doplatku na bydlení žalovaný uvedl, že byly předmětem jiného řízení. Ke sdělení o péči rodičů žalobkyně o rodiče zmocněnce a zatížení rodinného rozpočtu se žalovaný nevyjádřil. Dále konstatoval, že žalobkyně je povinna nahlásit stejné příjmy, které přiznala orgánu pomoci v hmotné nouzi i na oddělení

státní sociální podpory. Úřad práce vycházel správně ze skutečnosti, že rodiče přispívají žalobkyni měsíční částkou vyšší, než je v dohodě o výživném s odkazem na rozpis nákladů a výdajů, proto byla do příjmů zahrnuta částka 2 000 Kč na základě dohody o výživném a částka 3 000 Kč jako další měsíčně se opakující příspěvek od rodičů a přídavky na děti ve výši 700 Kč. Byl tak započítán příjem ve výši 5 700 Kč, snížený o přiměřené náklady na bydlení, které jsou započítány ve výši 1 710 Kč jako 30 % z částky 5 700 Kč, tj. ve výši 3 990 Kč. Pokud úřad práce v rozhodnutí uvedl částku 4 000 Kč, pochybení nemělo vliv na výsledek odvolacího řízení. Žalovaný zakončil tím, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy a navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Ze správního spisu předloženého žalovaným soud zjistil, že dne 21. 12. 2011 požádala žalobkyně o přiznání příspěvku za živobytí. Doložila prohlášení o výživném ve výši 2 000 Kč a dohodu o výživném ze dne 21. 12. 2011 uzavřenou s rodiči, podle níž každý z rodičů s ohledem na sociální poměry přispívá žalobkyni po 1 000 Kč. Oznámením ze dne 27. 1. 2012 byl žalobkyni přiznán příspěvek na živobytí od prosince 2011 ve výši 1 236 Kč, od 1. 1. 2012 ve výši 1 520 Kč. Následně byla žalobkyně vždy vyzývána, nechť doloží doklady k dávce příspěvek na živobytí. V průběhu let 2012 a 2013 byly dokládány skutečnosti rozhodné pro přiznání a výši dávky. Z korespondence mezi žalobkyní a úřadem práce vyplynulo, že souběžně byla vedena řízení o doplatku na bydlení. Tato skutečnost je soudu též známo z řízení o žalobách žalobkyně vedených pod sp. zn. 60 Ad 15/2013, 60 Ad 19/2013, 60 Ad 10/2014.

Výzvou ze dne 8. 8. 2013 úřad práce s ohledem na věk a formu studia vyzval žalobkyni k doložení dohody o zvýšení výživného, případně podání návrhu na určení nového výživného, neboť výživné je nepřiměřeně nízké. V odpovědi ze dne 20. 8. 2013 žalobkyně uváděla, že jí rodiče pomáhají vedle výživného materiálně, a protože nemohou hradit bydlení, přispívají jí na náklady na studium, a úřadu práce předestřela, jak se varianty zvýšeného výživného promítnou do výše sociálních dávek. Při ústním jednání konaném dne 1. 11. 2013 otec žalobkyně jako zmocněnec prohlásil, že by neměl problém zvýšit výživné, ale zvýšení výživného by vedlo ke snížení sociálních dávek a rodiče by nemohli hradit jako teď nad rámec výživného. Žalobkyně potvrdila, že rodiče jí přispívají nad rámec výživného 2 000 Kč také na stravu, telefon, dopravu, internet, a předložila výpočet, podle něhož tvoří další náklady 2 000 Kč, částka 694 Kč na telefon a 228 Kč na MHD. Kromě toho jí rodiče zaplatili autoškolu ve výši 7 500 Kč, notebook 12 400 Kč a dioptrická skla. Uvedla, že do června 2013 jí bylo vypláceno stipendium 1 620 Kč, ale překročila dobu standardního studia, protože dokončuje školu, není schopna si přivydělávat. Vyrozměním ze dne 17. 9. 2013 byla žalobkyně vyzvána, aby se vyjádřila k podkladům ve věci změny výše dávky. V e-mailové odpovědi ze dne 16. 10. 2013 žalobkyně uváděla, že rodiče nemají problém se zvýšením výživného, ale dohoda nebude podepsána, pokud to bude mít vliv na výši sociálních dávek.

Rozhodnutím úřadu práce ze dne 31. 10. 2013 ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 12. 2013 bylo pravomocně rozhodnuto o zastavení výplaty příspěvku na živobytí pro nesplnění povinností ze strany žalobkyně. K tomu soud dodává, že žalobkyně se domáhala soudního přezkumu těchto rozhodnutí, žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2014, č. j. 60 Ad 2/2014-34, jemuž se kasační stížností žalobkyně nebránila.

Po pravomocném rozhodnutí o zastavení výplaty dávky vydal úřad práce oznámení o zahájení řízení ve věci příspěvku na živobytí z moci úřední. Rozhodnutím ze dne 4. 2. 2014, č. j. 18889/2014/LIB, vyslovil, že žalobkyni se od 1. 10. 2013 příspěvek na živobytí odnímá. V odůvodnění úřad práce uvedl, že při stanovení výše dávky v měsíci říjnu 2013 bylo zohledněno skutečné výživné od rodičů ve výši 5 000 Kč, dále byl do příjmů započítán příspěvek ve výši 700 Kč. Při stanovení přiměřených nákladů na bydlení byla zohledněna částka 5 051,40 Kč, když ve smyslu § 34 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi bylo započítáno obvyklé nájemné ve výši 2 740,40 Kč, při obvyklém nájemném ve výši 80,60 Kč/m²/měsíc při velikosti žalobkynina bytu 34 m² dle mapy nájemného, když ostatní náklady na bydlení, a to služby 600 Kč, poplatky za odvoz komunálního odpadu 41 Kč a elektřina 1 670 Kč byly zohledněny plně. Přiměřené náklady na bydlení činí 1 710 Kč a částka na živobytí 3 410 Kč. Protože skutečné příjmy byly vyšší než částka živobytí i po odečtu přiměřených nákladů na bydlení, bylo rozhodnuto o odnětí dávky.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 10. 4. 2014, č. j. MPSV-UM/1429/14/4S-LBK, odvolání žalobkyně zamítnul a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění žalovaný shodně jako úřad práce konstatoval, že příjmy žalobkyně činily 5 700 Kč, a to 2 000 Kč výživné dle dohody, 3 000 Kč jako další finanční příspěvek od rodičů a 700 Kč přídatky na děti. Snížený příjem o přiměřené náklady na bydlení, které byly započítány ve výši 1 710 Kč jako 30 % z částky 5 700 Kč, činí dle § 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi 4 000 Kč. Protože příjem žalobkyně je vyšší než částka živobytí ve výši 3 410 Kč, bylo rozhodnuto o odejmutí dávky příspěvek na bydlení. Předtím žalovaný ještě zmínil povinnost příjemce dávky pomoci v hmotné nouzi zvýšit si příjem vlastním přičiněním, tedy mimo jiné i řádným uplatněním nároků a pohledávek a zvýšením příjmů z uzavřeného stavebního spoření, kdy řádným uplatněním nároku a pohledávek se rozumí uplatnění nároku na výživné, které by mělo být úměrné věku a potřebám dítěte. Přitom z vyjádření žalobkyně i zmocněnce je zřejmé, že rodiče žalobkyni přispívají nad rámec výživného a se zvýšením výživného by neměli problém. Z výpočtu, který žalobkyně přiložila, je zřejmé, že rodiče nepřispívají nad rámec výživného hrazením pouze mimořádných výdajů, ale přispívají dobrovolně každý měsíc částkou ve výši přibližně 3 000 Kč, a tato částka byla započtena do příjmů oprávněné osoby. Protože úřad práce rozhodoval na základě podkladů, které byly oprávněné osobě i zmocněnci známy (protokol z jednání, dohoda o výživném, spisová dokumentace) a nové podklady pro rozhodnutí neměl, neměl povinnost seznámit žalobkyni s těmito podklady. Dávka doplatek na bydlení je předmětem jiného správního řízení. Žalovaný pak zmínil možnost žalobkyně řešit nepříznivou sociální situaci např. kombinovanou formou studia nebo přivýdělkem při studiu, případně možností zvolit méně nákladnou formu bydlení určenou pro studenty a řádným uplatněním nároku na výživné.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a z hlediska žalobních námitek, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1, odst. 2 s. ř. s.

K projednání žaloby soud nařídil ústní jednání, při kterém obecný zmocněnec žalobkyně setrval na žalobě a především zdůraznil, že žalobkyně nebyla seznámena s podklady pro rozhodnutí, ty jí byly zatajovány, obecnému zmocněnci nebyla věc

zpřístupněna telefonicky. Obecný zmocněnec se dále bránil tomu, že by byla pravomocná rozhodnutí orgánů pomoci v hmotné nouzi ve věci zastavení výplaty dávky, žalobkyně totiž podala rozklad a bude moci znovu podat odvolání, neboť ministryně práce zrušila opravné usnesení žalovaného. Soud dle § 77 odst. 1 s. ř. s. provedl dokazování rozhodnutím ministryně práce a sociálních věcí ze dne 15. 4. 2014, č. j. 2014/29722-43/51, ze kterého vyplynulo, že jím bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 3. 2014, č. j. MPSV-UM/1204/14/4S-LBK, kterým bylo v rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2013 ve věci zastavení výplaty příspěvku na bydlení opraveno č. j. a datum. Obecný zmocněnec k tomu dodal, že on potřebuje znát přesné rozhodnutí bez nějakých vad, aby mohl řádně podat žalobu. Dále soud doplnil dokazování dopisem žalobkyně ze dne 27. 1. 2014, který byl adresován úřadu práce jako reakce k dopisu tohoto správního orgánu ze dne 17. 1. 2014, č. j. HMN/2013. Obecný zmocněnec trval na tom, že v něm byly uvedeny skutečnosti rozhodné i pro danou věc, byť se dopis žalobkyně týkal dávek v jiných obdobích, neboť v něm žalobkyně popisovala, jakou spotřebu měla poté, co neměla příspěvek na živobytí. Soud naopak nevyhověl návrhům na doplnění dokazování fotokopii listin o výplatě výživného a podání žalobkyně ze dne 20. 8. 2013, neboť tyto listiny byly součástí správního spisu. Obecný zmocněnec nad rámec žaloby správními orgány vytýkal, že ve spisu není kalkulační list. Není zřejmé, v jakém období bylo výživné 5 000 Kč vyplaceno. Přílohou protokolu o jednání byla sice příloha, ale není známo, kdy byla vyhotovena, v každém případě byla vyhotovena, když byl žalobkyni vyplácen příspěvek na živobytí. Potom došlo k radikální změně sociální situace, výdaje, tedy ostatní výdaje neodpovídají skutečnému stavu věci, žalobkyně poté, jak je obecnému zmocněnci známo, žádné ostatní položky prakticky nespotřebovávala, neměla na ně. Došlo tedy ke zneužití dokumentu a výživné bylo stanoveno ve výši, aby příspěvek na živobytí nemusel být přiznán. K výši výživného obecný zmocněnec poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2121/14 ze dne 30. 9. 2014, který se zabýval vyživovací povinností rodičů vůči studujícímu dítěti, a je z něj zřejmé, že vyživovací povinnost vůči studentům ze strany rodičů není tak jednoznačná. Obecný zmocněnec uvedl, že studium žalobkyně bylo prodlouženo a jeho vyživovací povinnost jako otce nebyla žádná. Dále uvedl, že jim jako rodičům, starobním důchodcům, je vytýkáno, že žalobkyni platili výživné a jako dar platili internet a dávali jí najíst, když přijela na návštěvu. Zopakoval, že žaloba na zvýšení výživného je nesmysl a žalobkyně to také tak pochopila. Dále se dovolával čl. 33 Listiny základních práv a svobod, podle něhož je stát povinen pomoci při studiu, ovšem žádné takové zákony rozpracovány nejsou. Přitom stát vynakládá i 40 000 částky na péči o děti v ústavech a v případě žalobkyně zneužívá, že si vůči ní jako rodiče plnili vyživovací povinnost. Na náhradu nákladů řízení obecný zmocněnec účtoval 775 Kč za užití osobního automobilu. Žalovaný se ústního jednání neúčastnil, ač byl o jeho konání řádně vyrozuměn. Po projednání věci při ústním jednání dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.

Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí o odejmutí dávky pomoci v hmotné nouzi příspěvku na živobytí od 1. 10. 2013. K odejmutí příspěvku na živobytí došlo poté, co bylo pravomocně rozhodnuto o zastavení výplaty příspěvku na bydlení od 1. 10. 2013 rozhodnutím úřadu práce ze dne 31. 10. 2013 ve spojení s rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 12. 2013. K tomu soud dodává, že tato rozhodnutí byla též předmětem přezkumu zdejšího soudu a žaloba proti nim byla zamítnuta rozsudkem zdejšího soudu ze dne 19. 6. 2014, č. j. 60 Ad 2/2014-34, vůči němuž se žalobkyně kasační stížností nebránila. Přitom předmětem přezkumu soudu byly vady tohoto rozhodnutí z důvodu nesprávného označení data a č. j. rozhodnutí, soud v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu vytýkané

vady rozhodnutí neshledal. Poukázala-li žalobkyně při ústním jednání na zrušení následně vydaného opravného usnesení žalovaného ze dne 31. 3. 2014, č. j. MPSV-UM-/1204/14/4S-LBK, jímž bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2013 opravováno, činila tak jednak opožděně, jednak by tato skutečnost neměla na věc vliv, neboť k ní došlo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí [soud vychází v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. z právního a skutkového stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí] a především se existence či právní moci rozhodnutí žalovaného ve věci zastavení výplaty dávky ani jejího odejmutí nedotkla.

Obecně lze uvést, že příspěvek na živobytí je dávka, která v systému hmotné nouze řeší nedostatek finančních prostředků k uspokojení živobytí, tj. výživy a dalších základních životních potřeb, osob, které se ocitnou v hmotné nouzi a svou situaci nemohou řešit vlastním přičiněním. Podmínky vzniku nároku na dávku jsou stanoveny v § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi tak, že *nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem (definovaný v § 9 zákona o hmotné nouzi) a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky životního minima posuzovaných osob* (ve smyslu § 24 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Pokud dojde ke změně skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo se její výplata zastaví podle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, odst. 7 písm. b) cit. zákona.

V případě žalobkyně zahájení řízení o odejmutí příspěvku na živobytí z úřední povinnosti předcházelo pravomocně ukončené řízení o zastavení výplaty dávky, jak soud předeslal. V oznámení o zahájení řízení ze dne 20. 1. 2014, č. j. 11073/2014/LIB, bylo úřadem práce nesprávně uvedeno datum podání žádosti dne 1. 10. 2013, jak žalobkyně namítala.

Ze spisu je přitom zřejmé, že žádost o příspěvek na živobytí byla žalobkyní podána již dne 21. 12. 2011. Toto pochybení však nedosahuje takové intenzity, že by mohlo mít vliv na zákonnost následně vydaných rozhodnutí ve věci odnětí dávky. Žalobkyně ostatně ani nenamítá, že by v důsledku této nepřesnosti nevěděla, čeho se správní řízení zahájené *ex offio* poté, co jí byla zastavena výplata dávky příspěvek na bydlení, týká. Dlužno podotknout, že již v předcházejícím řízení o zastavení výplaty dávky byla žalobkyně upozorňována též na možnost odejmutí dávky (viz. výzva úřadu práce ze dne 8. 8. 2013).

K dalšímu namítanému procesnímu pochybení ze strany úřadu práce, spočívajícímu v porušení práv žalobkyně dle § 36 odst. 3 správního řádu, soud zjistil, že úřad práce vycházel při rozhodnutí o odejmutí dávky z podkladů, které byly úřadu práce předloženy přímo žalobkyní, resp. z protokolu o jednání, kterého se zúčastnila i s obecným zmocněncem. Jednalo se o dohodu o výživném ze dne 21. 12. 2011 a žalobkyní předložený přehled příjmů pocházejících jednak ze systému státní sociální podpory i hmotné nouze, jednak od rodičů, a dále její vyjádření a vyjádření jejího zmocněnce, a zmíněný protokol o jednání ze dne 1. 11. 2013, který žalobkyně i její zmocněnec v předchozím řízení podepsali. Soud má za to, že za dané situace nebylo vadou aplikovat speciální ustanovení § 74 zákona o hmotné nouzi, podle něhož *povinnost správního orgánu dát účastníku řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, jedná-li se pouze o podklady, které správnímu orgánu předložil tento účastník řízení*. Procesní postup úřadu práce podle přesvědčení soudu nemohl mít za daných okolností vliv na zákonnost rozhodnutí o odejmutí dávky. Ostatně při ústním jednání sama žalobkyně soudu potvrdila, že ví, co bylo podkladem

pro rozhodnutí ve věci, ale že nesouhlasí se zohledněním výživného ve výši 5 000 Kč způsobem, jakým to učinily orgány pomoci v hmotné nouzi.

Zmiňuje-li žalobkyně možnou neúplnost správního spisu, soud uvádí, že jí nic nebránilo, aby v souvislosti se zahájeným řízením do spisového materiálu nahlédla. K námitce týkající se jejího dopisu ze dne 27. 1. 2014, soud uvádí, že tento dopis nebyl součástí předloženého spisového materiálu, jak ostatně potvrdil i žalovaný ve svém vyjádření. Z obsahu dopisu, kterým soud dokazování doplnil, ovšem vyplývá, že se jednalo o reakci žalobkyně na dopis úřadu práce ze dne 17. 1. 2014, č. j. HMN/2013, ve věci příspěvku na živobytí za měsíc prosinec 2013 a doplatku na bydlení za měsíc prosinec 2013, a žalobkyně se vyjadřovala k podkladům k rozhodnutí v těchto věcech. Přímá souvislost dopisu s projednávanou věcí tak není dána, z jeho obsahu neplyne požadavek, že skutečnosti v něm uvedené by měl úřad práce, případně žalovaný výslovně zohlednit též při v řízení o odejmutí příspěvku na živobytí. Nebyl tedy důvod, aby zmíněná písemnost byla součástí spisu v přezkoumávané věci. Námitku soud neshledal důvodnou.

Z další části žaloby, v níž žalobkyně spíše než aby formulovala, na základě jakých skutkových a právních důvodů považuje správní rozhodnutí za nezákonná či vadná, popisuje průběh předchozího řízení o zastavení výplaty příspěvku na živobytí, zaznává nesouhlas se zohledněním částky 5 000 Kč jako příjmu žalobkyně. Pokud žalobkyně opakovala, co namítala v odvolání ve správním řízení ve vztahu k odůvodněným nákladům na bydlení, nejedná se o řádný žalobní bod.

Z žaloby a také vyjádření žalobkyně a jejího zmocněnce při ústním jednání zaznává především nesouhlas se zjištěnou částkou výživného 5 000 Kč. Výše příjmu žalobkyně je skutečností podstatnou pro posouzení trvání nároku na příspěvek na živobytí, jak plyne z výše uvedené konstrukce této dávky. Změní-li se v průběhu pobírání dávky pomoci v hmotné nouzi výše příjmu, posoudí se znovu nárok na dávku v závislosti na nově zjištěném příjmu. Pro určení příjmu žalobkyně, která je samostatně žijící studentkou, pobírající výživné od rodičů a dávky státní sociální podpory, je relevantní ustanovení § 9 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož je příjmem *100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou příspěvku na živobytí*. Takovým ostatním započitatelným příjmem je podle § 7 odst. 2 písm. d), e) uvedeného zákona výživné a dávky státní sociální podpory s výjimkou příspěvku na bydlení a jednorázových dávek.

Žalobkyně nesporně zahrnutí přídavků na děti ve výši 700 Kč a výživného 2 000 Kč dle dohody o výživném uzavřené s rodiči dne 21. 12. 2011 do příjmu ve smyslu § 9 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Brání se zohlednění další finanční pomoci ze strany rodičů ve výši 3 000 Kč, uvádí, že výživné ve výši 5 000 Kč je orgány pomoci v hmotné nouzi smyšlená částka.

Shodně se správními orgány má soud za prokázané, a to žalobkyní předloženým přehledem o finanční pomoci rodičů nad rámec dohodnutého výživného a také jejím vyjádřením, jakož i vyjádřením jejího otce do protokolu o ústním jednání dne 1. 11. 2013, (když finanční pomoc nad rámec dohodnutého výživného a možnost zvýšení výživného žalobkyně zmiňovala již v písemném vyjádření ze dne 20. 8. 2013), že rodiče žalobkyni finančně přispívali nad dohodnutou částku výživného 2 000 Kč měsíčně na úhradu stravy,

telefonu, internetu a městské hromadné dopravy, případně dalších nákladů finančními částkami ve výši 2 000 Kč, 694 Kč a 228 Kč. Tohoto přehledu se žalobkyně výslovně dovolávala, při ústním jednání uvedla, že se jedná též o vyčíslení úhrady pomoci rodičů výdajů jako je strava, telefon, internet, dopravu, atd. Následné tvrzení žalobkyně o tom, že se nejednalo o pomoc finanční, případně šlo o dary, soud hodnotí jako účelové. Úřadu práce a žalovanému lze pouze vytknout, pokud za podklad tento přehled vzaly, nevycházely z přesně vyčíslených částek uvedených žalobkyní, tj. 2 922 Kč. Ovšem tato nepřesnost (zohlednění částky 78 Kč nad rámec částek vyčíslených žalobkyní) neměla v konečném důsledku vliv na posouzení trvání nároku na dávku. Přestože další finanční výpomoc poskytovaná rodiči žalobkyni na úhradu stravy, telefonu, internetu, městské hromadné dopravy a dalších potřeb nebyla zahrnuta do dohody o výživném, šlo o plnění vyživovací povinnosti rodičů vůči zletilému dítěti ve smyslu § 85 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, účinného do 31. 12. 2013, a tedy svou povahou výživné, neboť se jednalo o částky na uspokojení odůvodněných potřeb (strava, náklady na vysokoškolské studium a další potřeby) žalobkyně. Na překážku také nebylo, že o výši výživného nebylo rozhodnuto soudem, neboť dle § 86 odst. 3 zákona o rodině soud upravoval výživné jen na návrh. Úřad práce a žalovaný tedy nepostupovali v rozporu se zákonem, pokud při posouzení trvání nároku na příspěvek na živobytí zohlednili výživné poskytované žalobkyni ze strany rodičů ve skutečně vyšší, jak ji žalobkyně vyčíslila. K námitkám vzneseným při ústním jednání soud podotýká, že absence data vyhotovení přehledu nelze považovat za důvod, aby správní orgány nemohly z tohoto přehledu ve spojení s tvrzeními žalobkyně a obecného zmocněnce při ústním jednání a také v písemných podáních vycházet. Žalobkyně opakovaně potvrdila, že rodiče jí na úhradu jejích potřeb přispívají částkou vyšší než 2 000 Kč výživného, placeného dle dohody ze dne 21. 12. 2011. Dále soud podotýká, že v přehledu výdajů, které žalobkyni podle jejího tvrzení rodiče pomáhají hradit, byly dokonce vyčísleny částky vyšší. Jednalo se o částku dalších 2 000 Kč, ke které správní orgány nepřihlíděly a která zde byla uvedena vedle výživného 2 000 Kč a částky 2 000 Kč na stravu, jež zohledněny byly. Jako dary, nikoli jako výživné, byly hodnoceny výdaje na autoškolu ve výši 7 500 Kč, notebook ve výši 12 400 Kč, dioptrických potřeb 2 x 2 368 Kč a 6 416 Kč. Pokud až při ústním jednání obecný zmocněnec žalobkyně nadnesl, že vyživovací povinnost rodičů vůči žalobkyni neměli, jedná se opět o tvrzení účelové, stojící v přímém rozporu s následujícím tvrzením o tom, že si rodiče svoje povinnosti vůči žalobkyni řádně plnili. Zde je třeba zdůraznit, že v řízení před správními orgány žalobkyně neuváděla, že její rodiče vůči ní nemají vyživovací povinnost, naopak dokládala placení výživného. Rovněž obecný zmocněnec trvání vyživovací povinnosti vůči žalobkyni nepopíral. Zpochybňoval-li obecný zmocněnec přehled příjmů a výdajů při ústním jednání tím, že následně došlo k radikální změně sociální situace žalobkyně poté, co nebyl příspěvek na živobytí vyplácen, není tato námitka soudu zcela jasná, pokud zároveň potvrdil, že přehled byl vyhotoven před odejmutím příspěvku na živobytí. Odkaz na částky hrazené státem na potřeby dětí umístěných v dětských domovech považuje soud za zcela nepřipadný, s věcí nesouvisející.

Na okraj si soud dovolí podotknout, že dohoda o výši výživném ze dne 21. 12. 2011 pak zcela jistě neodrážela poměry a možnosti rodičů žalobkyně, kteří zjevně na uspokojení jejích odůvodněných potřeb přispívali částkou převyšující dohodnuté výživné 2 000 Kč, ať už z jakýchkoli zdrojů. Jak v písemném vyjádření žalobkyně ze dne 20. 8. 2013, ve kterém popisovala negativní vliv zvýšení výživného hrazeného rodiči na trvání nároku, resp. výši dávek hmotné nouze, tak při ústním jednání dne 1. 11. 2013 zaznělo, že důvodem pro

neuzavření nové dohody o vyšším výživném pro zletilé dítě, resp. pro nepodání návrhu na zvýšení výživného ze strany žalobkyně byly negativní dopady, které by to mělo na výši či trvání nároku na dávky pomoci v hmotné nouzi. Situaci, kdy dohoda o výživném pro zletilé dítě představuje jakousi „optimalizaci“ příjmů žalobkyně ve smyslu § 9 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve spojení s § 7 odst. 2 písm. d) zákona o životním a existenčním minimu, zatímco ve skutečnosti rodiče přispívají na její potřeby částkami násobně vyššími, nelze akceptovat. Žalobkyně si neuvědomuje, že trvá-li vůči ní vyživovací povinnost rodičů vůči dětem (v dané době žalobkyně neměla stále dokončené vysokoškolské vzdělání a rodiče vyživovací povinnost dobrovolně plnili), je především na nich, aby poskytováním výživného, které odpovídá jejich možnostem, uspokojovali její odůvodněné potřeby. Mezi ty je nutno zahrnout nejen potřeby na uspokojení základních potřeb jako je strava, ošacení a obutí, ale i potřeby v souvislosti se studiem vysoké školy jako je doprava, internet, telefon, školní potřeby. Teprve poté, co příjem tvořený skutečně hrazeným výživným ze strany rodičů, společně s dávkami státní sociální potřeby s výjimkou příspěvku na bydlení, nemůže saturovat náklady na živobytí žalobkyně, nastupuje pomoc ze systému hmotné nouze.

K výtkám žalobkyně ve vztahu k neposkytnutí, resp. „alibistickému“ poskytnutí základního sociálního poradenství ze strany úřadu práce soud uvádí, že není zřejmé, a žaloba to ani neupřesňuje, jak se tyto tvrzené okolnosti mohly promítnout do zákonnosti rozhodnutí o odejmutí příspěvku na živobytí. Přesto si soud dovolí upozornit, že dle protokolu o ústním jednání dne 1. 11. 2013 byla žalobkyni předána žádost o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu a nákup školních pomůcek, není tedy pravdou, že by ze strany úřadu práce nebyla projevena snaha sociální situaci žalobkyně řešit dostupnými formami pomoci ze strany státu. Zda nakonec k přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci došlo, není z hlediska toho, co žalobkyně namítala, rozhodné.

Možná pochybení orgánů hmotné nouze při rozhodování o doplatku na bydlení nejsou předmětem tohoto soudního řízení a soud není oprávněn se jimi zabývat. Nebylo vadou napadeného rozhodnutí, pokud se žalovaný otázkami žalobkyně vznesenými k doplatku na bydlení věcně nezabýval. Postup správních orgánů při stanovení odůvodněných nákladů pro účely doplatku na bydlení zdejší soud přezkoumal v řízení o žalobách směřujícím proti rozhodnutím o nepřiznání doplatků na bydlení (sp. zn. 60 Ad 19/2013, 60 Ad 15/2013, 60 Ad 10/2014, 58 Ad 1/2014).

Žalobkyně dále zmínila, že dávka byla nesprávně odejmuta za měsíc říjen, když z rozhodnutí úřadu práce nelze zjistit, k jaké změně došlo a kdy. Ani tuto námitku neshledal soud důvodnou. Z odůvodnění rozhodnutí úřadu práce ve spojení s odůvodněním napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že změna, která se promítla do nového posouzení nároku na dávku příspěvek na živobytí, spočívá ve zjištění vyššího příjmu žalobkyně tak, jak bylo rozebráno shora, a to minimálně v měsíci říjnu 2013. Zároveň byl příspěvek na živobytí žalobkyni naposledy vyplacen v měsíci září 2013, protože k pravomocnému zastavení jeho výplaty došlo s účinností od 1. 10. 2013. O odnětí dávky od 1. 10. 2013 tak bylo rozhodnuto v souladu s § 44 odst. 1, odst. 7 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla dávka vyplacena. Námitka absence kalkulačního listu byla vznesena opožděně v rámci ústního jednání.

Namítá-li žalobkyně, že se žalovaný nastolenými odvolacími námitkami nezabýval, jedná se o námitku obecného charakteru, ze které nevyplyvá, jaké otázky považuje žalobkyně za nezodpovězené. Otázkou, proč byla do příjmu žalobkyně zohledněna také částka 3 000 Kč, se žalovaný zabýval, konkrétně na str. 5 svého rozhodnutí.

Ke skutečnostem uvedeným pod bodem IV. žaloby, které se týkají péče otce žalobkyně o rodiče jeho manželky a rodinného rozpočtu, soud uvádí, že se jedná o skutečnosti bez vlivu na zákonnost napadených rozhodnutí. Žalobkyně byla pro účely posouzení trvání nároku na příspěvek na živobytí posuzována jako jednotlivec, nikoli jako společně posuzovaná osoba s rodiči, čemuž se v žalobě nebránila. Tím soud nijak nezlehčuje jistě nesnadnou finanční situaci rodiny při péči o starší příbuzné. Irelevantní pro posouzení nároku na příspěvek na živobytí jsou studijní výsledky žalobkyně, stejně tak jako nabídka doktorandského studia, které byly dle žalobkyně dosaženy odpovídajícím zázemím.

Skutečnost, že orgány pomoci v hmotné nouzi vycházely při posouzení trvání nároku na příspěvek na živobytí z jiných příjmů než orgány státní sociální podpory pro účely výpočtu příspěvku na bydlení, nutně neznamená, že přezkoumávané rozhodnutí je nezákonné. Jak případně uvedl žalovaný ve vyjádření k žalobě, je povinností žalobkyně, aby, došlo-li ke změně skutečností rozhodných pro výši, resp. trvání nároku na dávku příspěvek na bydlení, tj. včetně změny ve výši jejích příjmů, tuto změnu příslušným správním orgánům oznámila (§ 61 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře).

Námitku porušení čl. 33 Listiny základních práv a svobod s tím, že zákony o pomoci státu nejsou rozpracovány, žalobkyně uplatnila rovněž až při ústním jednání před soudem, a tedy po lhůtě pro rozšíření žaloby o další žalobní body. Nad rámec si přesto soud dovolí připomenout, že žalobkyně dle svého tvrzení v průběhu studia na státní vysoké škole dostávala do června 2013 stipendium ve výši 1 620 Kč měsíčně. Takto vyplácené stipendium, ať už bylo žalobkyni přiznáno z prospěchových či sociálních důvodů, není ničím jiným než finanční pomocí státu při vysokoškolském studiu ve smyslu čl. 33 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

Ze všech shora uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož náhrada nákladů řízení přísluší tomu, kdo měl ve věci úspěch. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, úspěšnému žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává dle § 60 odst. 2 s. ř. s., ostatně mu ani žádné náklady řízení přesahující rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 29. ledna 2015.

Mgr. Lucie Trejbalová,
samosoudkyně